

Neljapäev, 10. mai 2012

3. Kui rikkumine on põhjustatud trükiväljaandest või saatest, tuleb riigiks, kus ilmneb (ilmnevad) või võib (võivad) ilmnedu kahju kõige olulisem(ad) asjaolu(d), pidada riiki, millele väljaanne või saade on eeskätt suunatud, või kui see pole ilmne, siis riiki, kus neid toimetatakse, ning kohaldada selle riigi õigust. Riik, millele väljaanne või saade on suunatud, määratletakse eeskätt väljaande või saate keele või siis läbimüügi või publiku hulga kaudu vastavas riigis võrreldes koguläbimüügiga, publiku koguhulgaga või nende näitajate kombinatsiooniga.

4. Vastulause esitamise õiguse või samaväärsete meetmete ning avaldaja või ringhäälinguorganisatsiooni vastu seoses väljaande või saate sisuga – mis isikuandmete käitlemise tulemusena rikub eraelu puutumatust ja isikuõigusi – võetud ennetusmeetmete või keelavate ettekirjutuste suhtes kohaldatav õigus on selle riigi õigus, kus on avaldaja, ringhäälinguorganisatsiooni või andmete käitleja alaline elukoht.

Kaubandus- ja investeerimisstrateegia Vahemere lõunapiirkonna riikides pärast araabia maade kevadisi revolutsioone

P7_TA(2012)0201

Euroopa Parlamendi 10. mai 2012. aasta resolutsioon kaubanduse kohta muutuse nimel: ELi kaubandus- ja investeerimisstrateegia Vahemere lõunapiirkonna riikides pärast araabia maade kevadisi revolutsioone (2011/2113(INI))

(2013/C 261 E/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 28. novembri 1995. aasta Barcelona deklaratsiooni, millega rajati partnerlus Euroopa Liidu ja Vahemere lõunapiirkonna riikide vahel, ning Barcelona konverentsi ajal vastu võetud töökava,
- võttes arvesse oma 27. oktoobri 2005. aasta resolutsiooni läbivaadatud Barcelona protsessi kohta ⁽¹⁾ ja 25. novembri 2009. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Euroopa – Vahemere piirkonna majandus- ja kaubanduspartnerlust seoses kaheksanda Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusministrite konverentsiga ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 8. märtsi 2011. aasta ühisteatist Euroopa Ülemkogule, Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise heaolu nimel” (COM(2011)0200),
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 25. mai 2011. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele” (COM(2011)0303),
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 24. mai 2011. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Dialog Vahemere lõunapiirkonna riikidega rännet, liikuvust ja turvalisust käsitlevates küsimustes” (COM(2011)0292),
- võttes arvesse „Euroopa – Vahemere piirkonna kaubanduse teekaarti kuni aastani 2010 ja edasiseks”, mis võeti vastu 2009. aastal toimunud kaheksandal Vahemere Liidu kaubandusministrite konverentsil,
- võttes arvesse Barcelona protsessi algusest alates toimunud Euroopa - Vahemere piirkonna riikide ministrite konverentside ja valdkondlike ministrite konverentside järelusi, eriti 11. novembril 2010. aastal toimunud üheksanda Vahemere Liidu kaubandusministrite konverentsi järelusi,

⁽¹⁾ ELT C 272 E, 9.11.2006, lk 570.

⁽²⁾ ELT C 285 E, 21.10.2010, lk 35.

Neljapäev, 10. mai 2012

- võttes arvesse Euroopa – Vahemere piirkonna assotsiatsioonilepinguid ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Tuneesia, ⁽¹⁾ Iisraeli, ⁽²⁾ Maroko, ⁽³⁾ Jordaania, ⁽⁴⁾ Egiptuse, ⁽⁵⁾ Liibanoni ⁽⁶⁾ ja Alžeeria ⁽⁷⁾ vahel ning ajutist Euroopa – Vahemere piirkonna assotsiatsioonilepingut ühenduse ja Palestiina omavalitsuse nimel toimiva Palestiina Vabastusorganisatsiooni vahel kaubanduse ja koostöö kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse EÜ – Türgi assotsiatsiooninõukogu 22. detsembri 1995. aasta otsust nr 1/95 tolliliidu lõppetapi rakendamise kohta (96/142/EÜ) ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse 25. veebruaril 2004. aastal Jordaania, Egiptuse, Tuneesia ja Maroko poolt alla kirjutatud vabakaubanduslepingut (Agadiri leping),
- võttes arvesse Euroopa – Vahemere piirkonna vabakaubandusala säästvuse mõju hinnanguid, mille koostas Manchesteri ülikooli arengupoliitika ja juhtimise instituut,
- võttes arvesse piirkonnastrateegia dokumenti aastateks 2007–2013 ja Euroopa – Vahemere partnerluse piirkondlikku sihtprogrammi (2007–2013) ning neis sätestatud eesmärged, ⁽¹⁰⁾ samuti komisjoni 29. juuli 2011. aasta rakendusotsust 2011. aasta tegevuskava teise osa kohta, milles soodustatakse Vahemere piirkonna rahastamist Euroopa Liidu üldeelarve punkti 19 08 01 01 alusel ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa – Vahemere piirkonna investeerimis- ja partnerlusrahastu tööd, eriti Brüsselis 12. juulil 2011. aastal toimunud ministrite kohtumist ja selle kohta 8. augusti 2011. aastal avaldatud 2010. aasta aastaaruannet,
- võttes arvesse Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga nõukogu 5. oktoobri 2011. aasta otsust paigutada Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikidesse rahalisi vahendeid,
- võttes arvesse Vahemere Liidu parlamentaarse assamblee tööd,
- võttes arvesse Vahemere Liidu tööd,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2011. aasta otsust võtta vastu põhjaliku ja laiulatusliku vabakaubanduslepingu läbirääkimisjuhised Egiptusele, Jordaaniale, Marokole ja Tuneesiale,
- võttes arvesse oma 6. aprilli 2011. aasta resolutsiooni Euroopa tulevase rahvusvahelise investeerimispoliitika kohta, ⁽¹²⁾ 7. aprilli 2011. aasta resolutsiooni Euroopa naabuspoliitika lõunamõõdme läbivaatamise kohta ⁽¹³⁾ ja 14. detsembri 2011. aasta resolutsiooni Euroopa naabuspoliitika läbivaatamise kohta ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse kõiki Euroopa Parlamendis araabia kevadega seoses vastu võetud resolutsioone, mis käsitlevad usu-, veendumus- ja südametunnistusevabadust kui universaalseid põhiväärtusi, mis on demokraatliku ja majandusliku arengu eelduseks;

⁽¹⁾ EÜT L 97, 30.3.1998, lk 2.

⁽²⁾ EÜT L 147, 21.6.2000, lk 3.

⁽³⁾ EÜT L 70, 18.3.2000, lk 2.

⁽⁴⁾ EÜT L 129, 15.5.2002, lk 3.

⁽⁵⁾ ELT L 304, 30.9.2004, lk 39.

⁽⁶⁾ ELT L 143, 30.5.2006, lk 2.

⁽⁷⁾ ELT L 265, 10.10.2005, lk 2.

⁽⁸⁾ EÜT L 187, 16.7.1997, lk 3.

⁽⁹⁾ EÜT L 35, 13.2.1996, lk 1.

⁽¹⁰⁾ C(2007)0672.

⁽¹¹⁾ C(2011)5381.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0141.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0154.

⁽¹⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0576.

Neljapäev, 10. mai 2012

- võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
- võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ja väliskomisjoni ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamusi (A7-0104/2012),
 - A. arvestades, et araabia kevad on Euroopa naabruses Berliini müüri langemisest alates suurim poliitiline muutus ning see on andnud ELile võimaluse viia oma kaubandus- ja välispoliitika suund vastavusse oma põhiväärtustega, mis hõlmavad inimõigusi, demokraatiat ja vaba ühiskonda; arvestades, et vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 8 peab liit arendama naabruses asuvate riikidega privilegeeritud suhteid, mille eesmärk on luua heaolu ja heanaaberlikkuse ala, mis rajaneb liidu väärtustel ja mida iseloomustavad koostööl põhinevad tihedad rahumeelsed suhted, mis on ainus Euroopa alalise stabiilsuse, julgeoleku, majandusliku arengu ja progressi võti;
 - B. arvestades, et ELil on kaubandus- ja investeerimispoliitikas ainupädevus, mis lubab ELil tõhusalt reageerida murrangutele ja aidata kaasa Vahemere lõunapiirkonna riikide majanduslikule ja sotsiaalsele arengule;
 - C. arvestades, et Lissaboni lepingus määratletakse rahvusvahelist kaubandust ühena ELi välistegevuse kolmest teljest, mis peab ühtima liidu teiste poliitikasuundadega: välispoliitika ja rahvusvaheline areng; arvestades, et kaubandus on alati olnud naabuspoliitika tugisammas ning seda on rõhutatud komisjoni teatistes „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele” ja „Partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise heaolu nimel”;
 - D. arvestades, et Vahemere lõunapiirkonna riikide kodanikuühiskondade hulgas valitseb arusaam, et EL peaks kasutama rohkem ennetavaid meetmeid nende poliitiliste ja majanduslike ümberkorralduste toetamisel;
 - E. arvestades, et araabia kevade järgse majandusliku ja poliitilise ülesehitustöö üle ei pea järelevalvet piirkondlikud institutsioonid, kellel on Euroopa Nõukogu ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni ülesannetega (OSCE) Kesk- ja Ida-Euroopas ning Kesk-Aasias sarnased ülesanded;
 - F. arvestades, et Euroopa – Vahemere piirkonnas puuduvad eriomased finantseerimisasutused, kuigi Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) viimaste aastate Kesk- ja Ida-Euroopa ülemineku- perioodi kogemused võiksid aidata sel toetada Vahemere lõunapiirkonna riikide arengut; arvestades, et sellele vaatamata tuleb kahetsusega märkida, et mitmed ELi liikmesriigid ei ole veel kinnitanud EBRD lepingu muudatusettepanekuid, mis aitaks pangal hakata Vahemere piirkonnas täieõiguslikult tegutsema;
 - G. arvestades, et seni on Vahemere lõunapiirkonna riikide majandusi juhtinud väheste huve silmas pidavad mittedemokraatlikud juhid, kes tihti ei arvesta kõige haavatavamate elanikkonnarühmade vajadustega; arvestades, et tõsiasi, et mitmed diktaatorid on nüüd võimult kõrvaldatud, toob esile uusi võimalusi piirkonna majanduse avamiseks ja tõelise turumajanduse loomiseks;
 - H. arvestades, et ELil on juba tolliliit Türgiga ja olemasolevad vabakaubanduslepingud Vahemere lõunapiirkonna riikidega, välja arvatud Süüriaga, kes ei kirjutanud alla lõplikule kokkuleppele, ning Liibüaga, kellega pärast kodusõja puhkemist veebruaris 2011. aastal läbirääkimised peatati;
 - I. arvestades, et kaubandusläbirääkimiste eelduseks ei ole Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liikmesus, nagu näitasid ka Liibanoni ja Alžeeriaga sõlmitud assotsieerimislepingute kaubandusalased sätted, vaheleping Palestiina aladega, peatatud läbirääkimised Liibüaga ja ratifitseerimata jäänud leping Süüriaga;
 - J. arvestades, et Euroopa – Vahemere vabakaubanduspiirkonda kui kõige kõrgelennulisemat Barcelona deklaratsioonist lähtuvat majandusprojekti ei õnnestunud ettenähtud 2010. aasta tähtajaks realiseerida piirkonnas valitsevate konfliktide ja piirkonnasisese (lõuna-lõuna) kaasatuse puudumise tõttu;

Neljapäev, 10. mai 2012

- K. arvestades, et 2008. aasta majanduskriis on otseselt mõjutanud Vahemere lõunapiirkonna riikide peamisi majanduslikke liikumapanevaid jõude ning araabia kevade ajal toimunud sotsiaalsed ja poliitilised rahutused Tuneesias, Egiptuses, Süürias ja Liibüas on nende riikide majandust veelgi räsitud; arvestades, et mitte kõik Vahemere lõunapiirkonna riigid ei ole tundnud araabia kevade tagajärgi samamoodi, kuna mõnes riigis on siiani võimul vana režiim, samas kui teistes kestab sotsiaalse rahutuse ajajärk, mis veelgi nõrgestab nende majandust;
- L. arvestades, et araabia kevad on toonud esile piirkonnas esinevad struktuursed ja süsteemsed kaubanduslikud ja majanduslikud puudused, eriti tooraineturgude vastuvõtlikkuse kõikumistele, ja arvestades, et iga uus Vahemere kaubandusstrateegia peab nende puudustega võitlema, edendama toiduainetega kindlustatust ning lõpetama toidukaupadega seotud finantsspekulatsioonid, kui sellega loodetakse täita kodanike ootusi;
- M. arvestades, et krooniline töötus, eeskätt noorte seas, ja kaubanduse mitmekesistamise puudumine on jätkuvalt tõsised probleemid; arvestades, et pikaajaline struktuurne töötus ja mitteametliku tööjõu, sealhulgas lapstööjõu kasutamine on endiselt suur enamikus Vahemere lõunapiirkonna riikides ja on veelgi halvenenud nendes riikides, kus araabia kevade ajal esines tõsiseid ühiskondlikke rahutusi; arvestades, et Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon ennustab, et praeguse tööhõive taseme hoidmiseks peab piirkond looma järgmise kümne aasta jooksul umbes 25 miljonit uut töökohta;
- N. arvestades, et noored (10–19-aastased) moodustavad 20 % rahvastikust ning et 15–24-aastaste töötuse tase on 25–30 %, samas kui naiste osalemine tööturul on endiselt väga madal; arvestades, et tööpuudus on eriti suur ülikooli lõpetajate hulgas, mis viib ajude väljavooluni ja inimressursside raiskamiseni;
- O. arvestades, et Euroopa Liidul on suur huvi seada majanduskoostöö alal kaugeleulatuvad eesmärgid ja võtta vastu vastastikku kasulik, vastutustundlik ja paindlik strateegia, mis põhineb demokraatialle ülemineku ja inimõiguste kaitse toetamisel;

Üldised seisukohad

1. on arvamisel, et araabia kevad on erakordne ajalooline sündmus, mille süttas inimeste vabaduseloost ning püüdlus demokraatlike õiguste ja paremate elustandardite järele; väljendab sügavat kurbust selle pärast, et võitlus korrumppeerunud diktatuuride kukutamise eest on nõudnud inimelusid;
2. on teadlik, et selliste ohvrite tagajärjel on Vahemere lõunapiirkonna riikide ühiskondades suur ootus ELi palju suurema ja õiglasema toetuse järele kõikidele kasulikele demokraatlike reformide ja tõelise majandusliku arengu elluviimiseks;
3. märgib, et araabia kevade revolutsioonide saavutusi ei ole veel täielikult kinnitatud ning et EL peab oma kaubandust muutuse nimel käsitleva tegevuskava rakendamisel kiiresti tegutsema, sest lisaks kohese majandusliku kasu toomisele on kaubandus ka tõhus demokraatia tugevdamise ja stabiilsuse edendamise vahend ning see aitab vältida korrupsiooni, edendab jõukuse võrdsemat jaotumist ja annab üldsusele kaasaraäkimise õiguse; ergutab üleminekuaja ametivõime rahumeelselt tõelisele demokraatialle siirduma; nõuab tungival, et siseriiklikud ametivõimud austaksid oma rahva õigust rahumeelselt meelt avaldada ja hoiduksid meelevalduste vägivaldsest mahasurumisest;
4. kiidab kõnealus kontekstis heaks ELi–Tuneesia töörühma loomise, kuna see on esimene Vahemere lõunapiirkonna riigiga loodud töörühm, mille eesmärk on tagada riigi üleminekule antava ELi ja rahvusvahelise toetuse parem koordineerimine; tunneb heameelt asjaolu üle, et Euroopa Parlament oli esimesel kohtumisel kaasatud; palub asepresidendil/kõrgel esindajal ja komisjonil kaasata Euroopa Parlament ka edaspidi nii kõnealusesse algatusse kui ka tulevastesse algatustesse; tervitab Euroopa Parlamendis Vahemere lõunapiirkonna riikide järelevalverühma loomist, et jälgida ELi kriisimeetmeid Vahemeremaades;

Neljapäev, 10. mai 2012

5. tunneb heameelt Tuneesias hiljuti toimunud õiglaste ja läbipaistvate valimiste üle, mis – koos majandus-, õigus- ja sotsiaalreformidega – on heaks eeskujuks teistele piirkonna riikidele; rõhutab vabade ja õiglaste valimiste tähtsust, et oleks võimalik tagada nende riikide ühtsus demokraatlike ja pluralistlike institutsioonide asutamise teel, kuna see loob aluse suuremale stabiilsusele ja moderniseeritud sotsiaalmajanduslikele struktuuridele, mis omakorda on vajalik eeltingimus rahvusvaheliste investeeringute ligimeelitamiseks ja jätkusuutliku majanduskasvu võimaldamiseks; rõhutab, et demokraatlike muudatustega peavad kaasnema majandus-, õigus- ja sotsiaalreformid, et nende riikide sotsiaalmajanduslikke struktuure avada ja moderniseerida;
6. on arvamisel, et Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida riikide välisvõlg on nn põlastusväärne võlg, võttes arvesse, et diktatuurirežiimid tekitasid selle enamasti poliitilise ja majandusliku eliidi isikliku rikastumise nimel ning relvade soetamiseks, mida kasutati sageli oma rahva rõhumiseks; nõuab seetõttu selle võla, ning eriti relvade ostmise seotud kulude läbivaatamist;
7. peab kahetsusväärseks, et Euroopa ettevõtted on ekspordinud represseerivatele režiimidele relvi ja kahesuguse kasutusega kaupu ning olnud nõus diktatuuride organiseeritud tehnoloogiliste katkestustega; palub komisjonil ELi ettevõtjate jaoks välja töötada suunised, kuidas sellistes olukordades kooskõlas ELi aluspõhimõtetega käituda;
8. rõhutab, et kaubandus- ja investeerimispoliitika kuulub ELi ainupädevusse ning peaks seega tagama innovatiivsed, reaalsed vahendid, et saavutada piirkonnas ELi välispoliitilised demokraatia, heaolu, stabiilsuse ja rahu eesmärgid;
9. tunnistab, et EL peab rakendama suhetes Vahemere lõunapiirkonna riikidega koordineeritud poliitikat, ent hoiatab, et araabia kevade puhul ei saa eeldada kõigile sobivat ühtset lahendust, sest kuigi Vahemere lõunapiirkonna riikidel on palju sarnasusi, on nad siiski oma valitsuste poolt kogunud erisugust rõhumist, nad on erinevad oma majandusliku arengu taseme poolest ning peavad toime tulema erinevate sotsiaalsete ja demograafiliste probleemidega;
10. rõhutab, et Euroopa Parlamendi üks peamisi ülesandeid on Euroopa ja kolmandate riikide vahelise poliitilise dialoogi edendamine ning vastastikuse mõistmise ja usalduse suurendamine, seda iseäranis suhetes Vahemere lõunapiirkonna riikidega, kus Euroopa Parlament peaks keskenduma demokraatlike reformide, täisväärtuslike vabaduste ning õigusriigi põhimõtte levitamisele ja edendamisele; rõhutab, et nende otsestel suhetel põhinevate tähtsate eesmärkide alusel tuleks ühtlasi hinnata tulevikus nõuete täitmist (seoses aset leidvate sündmuste ja tehtud edusammudega) ning teha vajalikke korrekture assotsieerimislepingutes iseäranis kaubanduse, investeerimise ja rahanduse valdkonnas;
11. võtab teadmiseks, et viimase kümne aasta jooksul on EL toetanud põhjalikumat ja laiaulatuslikumat lähenemisviisi suurema osa Vahemere lõunapiirkonna valitsejatega vabakaubanduslepingute sõlmimisel, vaatamata läbirääkimispartnerite demokraatliku legitiimsuse ilmselgele puudumisele; rõhutab, kui oluline on võtta arvesse demokraatliku protsessi stabiliseerimise tähtsust uute sotsiaalsete ja poliitiliste institutsioonide rajamisel, kuna viimastest võiksid kaubanduskokkulepete läbirääkimistel saada õiguspärased ja teavitatud partnerid;
12. juhib tähelepanu, et EL on maailma kõige suurem tarbijaturg, millele peaks juurdepääsu andma ainult juhul, kui partnerriigid võtavad turgude kahepoolset avamist tõsiselt, majandusreformidest saab kasu partnerriigi kogu rahvastik, sealhulgas kõige haavatavamad elanikkonnarühmad, ning kohustatakse võtma ja täitma asjakohaseid poliitilisi, sotsiaalseid ja keskkonnavalitsemise kohustusi;
13. osutab sellele, et paljudel Vahemere lõunapiirkonna riikidel on suur majanduslik potentsiaal ning et mõned riigid on pärinud suure hulga varasid ja loodusressursse, mis annavad õige haldamise korral majanduskasvu ja arengu võimaluse mõlemal pool Vahemerd; on arvamisel, et seetõttu tuleks kehtestada vajalikud meetmed ja mehhanismid, mis tagavad samaväärsed sotsiaalsed, keskkonna- ja taimekaitsestandardid;
14. peab kiiduväärseks komisjoni välja töötatud kohandatud „alt üles” käsitust, mille aluseks on Euroopa naabruspoliitika hiljutisel läbivaatamisel rakendatud suurem tingimuslikkus ja eristus ning põhimõte, et toetus oleneb tehtud edusammudest, mis tagab paremini suunatud abi kõikidele ELi naaberriikidele ja kindlustab, et rahastus vastab poliitilistele taotlustele; on arvamisel, et demokraatlike reformide ja isikuvabaduste valdkonnas saavutatud peaks kajastuma sarnases majanduse ja kaubanduse protsessis koos kaasnevate vabadustega alustada ja tegeleda äritegevusega, et lammutada traditsiooniliselt Vahemere lõunapiirkonna riike valitsenud oligarhiad;

Neljapäev, 10. mai 2012

Ulatuslikud ja kõikehõlmavad vabakaubanduslepingud ja teised kaubanduse vahendid

15. märgib, et ELil on juba tugevad sooduskaubanduse kokkulepped mitmete Vahemere lõunapiirkonna riikidega assotsieerimislepingute raames; rõhutab siiski, et ükski neist protsessidest ei ole täielikult täide viidud, ja on veendunud, et majandussuhete süvendamiseks, eriti reguleerimisvaldkonnas, on veel suur potentsiaal, mille pikaajaline eesmärk on lõimuda ELi siseturuga;

16. tunneb seega heameelt nõukogu otsuse üle anda luba ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduslepingute läbirääkimiste alustamiseks Egiptuse, Jordaania, Maroko ja Tuneesiaga kohe, kui vajalikud ettevalmistusprotsessid on lõpetatud; on seisukohal, et järgnevates analüüsid tuleks juhinduda idapartneritega läbi viidud ettevalmistusfaaside kogemustest, pidades seejuures poliitiliselt väga tähtsaks, et nende partnerite puhul, kes on läbirääkimiste alustamiseks valmis, välditaks tarbetuid viivitusi; peab hädavajalikuks, et kõik sotsiaalsed jõud, eeskätt valitsusvälised organisatsioonid ja ametiühinguorganisatsioonid oleksid algusest peale kaasatud konsulteeriva osalisena kõikidesse kaubandusläbirääkimistesse;

17. on mures, et Euroopa välisteenistus ei ole veel avalikustanud kriteeriumi „rohkem edusamme, rohkem toetust” detaile, millega pannakse paika, koos kaubandusliku analüüsiga, kas riik on ulatuslikeks ja kõikehõlmavateks vabakaubanduslepinguteks kõlblik ja valmis; palub seetõttu Euroopa välisteenistusel kehtestada kriteeriumid nii, et protsess oleks läbipaistev ning et partnerriigid teaksid juba ette, millistes valdkondades muudatusi tuleb teha; nõuab, et austus demokraatlike institutsioonide ja põhiõiguste vastu, kaasa arvatud sõnavabadus ja ühinemisvabadus ning usuvähemuste kaitse, ning rahvusvaheliste tööõigusealaste õigusaktide, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide ja ÜRO lapse õiguste konventsiooni vastu oleksid selles protsessis kesksel kohal, ja leiab, et see peaks ettevalmistusfaasis ja läbirääkimiste ajal partnerriikides toimivate oluliste edusammude või olukorra halvenemisega kooskõlas olema; nõuab, et analüüsis määratakse kindlaks sobival tasemel majanduse avatumaks muutmine ja indeks selle kohta, kuidas ühiskonna kõik tasandid saavad kaubandusest ja välismaistest otseinvesteeringutest kasu;

18. tuletab meelde, et vabakaubanduspiirkonnad ei ole eesmärk omaette, vaid need peaksid kõikidele riikidele ka kasu tooma; on arvamisel, et kaubanduslike sätteid peaksid toetama tugevdatud inimõigusklauslid koos täiustatud seire- ja rakendussätetega ning sihiteadlik jätkusuutlikku arengut käsitlev peatükk, mis on kodanikuühiskonna jaoks kesksel kohal, sealhulgas ettevõtja sotsiaalse vastutuse sätteid, mis tugevdavad protsessi ühisvastutust;

19. tunneb heameelt keskendumise üle kaubanduse piiritagustele tõketele ja vastavust ELi *acquis*'le, kuid märgib, et mõne riigi puhul on veel ruumi läbirääkimisteks tariifide edasise vähendamise teemal; rõhutab, et selleks, et ulatuslikud ja kõikehõlmavad vabakaubanduslepingud Vahemere lõunapiirkonna riikidele kasulikud oleksid, peab EL olema valmis tegema täiendavaid jõupingutusi tundlikes valdkondades, nagu põllumajandus ja IV režiimi teenused; märgib selles kontekstis, et ELil on tegelikult nende riikidega märkimisväärne kaubanduse koguülejäak põllumajanduses;

20. palub komisjonil eriti toetada ja edendada õiglase kaubanduse ja mahepõllumajandusega seotud algatusi, toetades iseäranis väikepõllumajandusettevõtjaid ja -tootjaid ning väiksemaid ühistuid, et aidata kaasa säästvate põllumajandustavade ja maapiirkondade arengu lõimimisele ning arendada ühtlasi sellist tarneahelat, mis tagaks Euroopa tarbijatele toodete kvaliteedi, jälgitavuse ning sotsiaalse ja keskkonnavalase vastuvõetavuse;

21. rõhutab, et põllumajandusel, mis annab tööd enam kui kolmandikule Vahemere lõunapiirkonna riikide töötavast elanikkonnast, ja maaelu arengul on oluline osa stabiliseerimisprotsessis, arvestades, et need aitavad eriti maailmaturu suurenenud hinnakõikumise tingimustes kaasa toiduga kindlustatuse edene-misele, õiglasemale tulude tekkimisele ja jaotumisele, töökohtade loomisele ning naiste ja väikepõllumajandustootjate majandusse integreerimisele;

22. kiidab seetõttu heaks komisjoni kavatsuse toetada maaelu arengut Euroopa põllumajanduse ja maaelu arengu naabrusrahastu programmiga, mis hõlmaks investeeringutoetusi ja arendaks haldussuutlikkust ELi maapiirkondade arendamise parimale tavale tuginedes, et soodustada ELi kvaliteedi- ja toiduohutusstandarditele vastavalt põllumajandusliku tootmise kaasajastamist;

Neljapäev, 10. mai 2012

23. tunneb ühtlasi heameelt komisjoni 25. mai 2011. aasta ühisteatise (COM(2011)0303) esitatud kohustuse üle rahastada põllumajanduse ja maaelu arengu ning regionaalarengu pilootprogramme, tuginedes ELi ulatuslikule kogemusele kõnealustes valdkondades ning kasutades parimal viisil ära tihedat koostööd ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni, Maailmapanga ja võimaluse korral Euroopa Investeerimis-pangaga;

24. kutsub ELi üles toetama kõnealuses piirkonnas nii elujõulise põllumajandusliku tootmise kui ka maaelu arengut osana võitlusest vaesuse vastu, mis on maapiirkondades püsiv probleem, ning selleks, et tugevdada stabiliseerimisprotsessi; rõhutab sellega seoses, et lisaks tehnoloogilistele uuendustele on oluline institutsioonide ja infrastruktuuri (nt niisutussüsteem, käitlemine, ladustamine, pakendamine, transport, turustussüsteemid ja juurdepääs teenustele) parandamine, samuti haridus- ja koolitusprogrammid, eriti naistele, unustamata seejuures tootjate ebapiisavat organiseeritust ja kodanikuühiskonna nõrkust, mis samuti aeglustavad tõhusa põllumajandusliku toidutööstuse süsteemi arengut; tõstab esile teabeleviteenuste olulisust teadmiste levitamise hõlbustamisel; rõhutab, et ülemaailmsete keskkonna- ja kliimamuutustealaste probleemidega tuleks määrata kindlaks toetus loodusvarade ja energia säästva kasutamise edendamiseks ja vastavate tootmismeetodite kasutuselevõtmiseks; rõhutab, et kogu maailmas kasvavat nõudlust toidu järele silmas pidades tuleks ergutada tootmise mitmekesistamist, et suurendada vastupidavust turukõikumiste ja keskkonnakriiside ajal;

25. nõuab muu hulgas, et selleks, et komisjoni soovitatud meetmed ei põhjustaks nende riikide ja ELi vahelist sotsiaalset ja keskkonnavalast dumpingut, peaksid need meetmed aitama kaasa kohaliku oskusteabe edendamisele, tootjaorganisatsioonide koolitamisele ning kohaliku ja regionaalse turu arendamisele nende maade ja ELi vahelise parimate tavade vahetamise kaudu, nagu seda on varem kasutatud ühinemiseelses strateegias ja Euroopa Liidu suhtluses naaberriikidega;

26. juhib tähelepanu asjaolule, et Põhja-Aafrika ja Sahara-taguse Aafrika riikide suuremal integratsioonil võib olla soodne mõju, ning rõhutab, et meetmeid on vaja võtta ülemaailmsel tasandil, vältimaks ühepoolset tegevust, mida esineb sageli toidukriisidele ja äärmuslikele ilmastikunähtustele reageerimisel;

27. rõhutab, et Vahemere lõunapiirkonna riikide majandusliku arengu jaoks on eriti tähtsad välismaised otseinvesteeringud, kuna investeeringute tasemed on kas ebapiisavad või liialt suunatud toormaterjali kaevandavatesse tööstusharudesse; palub komisjonil tagada, et ulatuslikud ja kõikehõlmavad vabakaubanduslepingud ja investeeringud nimetatud piirkonda koordineeritakse nii, et need soodustavad majanduslikku mitmekesistamist;

28. märgib siiski, et varasemad valdkondlike lepingute läbirääkimiste katsed assotsieerimislepingute raames ei ole olnud edukad; palub komisjonil motiveerida Vahemere lõunapiirkonna riike läbi rääkima investeeringute ja teiste nn Singapuri küsimuste üle, nagu teenused ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduslepingute raames; on seisukohal, et komisjon peaks kohaldama vajaduse korral asümmeetrilist rakendamist ning peaks olema paindlik asjaomaste riikide tundlike valdkondade suhtes;

29. rõhutab suurema tehnilise toe tagamise abil kaubanduse avamise täiendamise tähtsust partnerriikidele ja nende ettevõtjatele, et need saaksid neile pakutud võimalusi maksimaalselt ära kasutada; tunnistab, et EL pakub juba praegu sellist tuge, kuid leiab, et need programmid peaks olema muu hulgas kaubandusabi laiendamise kaudu rohkem suunatud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd);

30. palub komisjonil kasutada ulatuslikke ja kõikehõlmavaid vabakaubanduslepinguid reguleerimisstandardite, eriti tehniliste standardite ja eeskirjade, sanitaar- ja fütosanitaarmedetete, riigihangete läbipaistvuseeskirjade, tarbijakaitse, intellektuaalomandikaitse eeskirjade, kaubanduse/tolli tõhustamise ja mittetariifsete tõkete kõrvaldamise standardite kooskõlastamiseks; juhib tähelepanu, et sellele koostööle ei ole assotsieerimislepingutes piisavalt tähelepanu pööratud ja ELi osaluse taset tuleks tõsta;

Neljapäev, 10. mai 2012

31. tunneb heameelt eriotstarbeliste tehnilise koostöö jaoks eraldatud täiendavate vahendite üle ja nõuab, et need tehtaks kättesaadavaks komisjoni arengu ja koostöö peadirektoraadile nii kiiresti kui võimalik ning detsentraliseeritaks kohapeal asuvatele ELi delegatsioonidele;

32. tunnistab, et ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduslepingute sõlmimine on pikaajaline eesmärk, kuid vahepeal taotleb komisjon valdkonnapõhiste läbirääkimiste alustamist assotsieerimislepingute raames, sealhulgas tööstustoodete vastavushindamise ja tunnustamise lepingud, põllumajandus- ja kalanduskokkulepped, teenuste ja investeeringute kokkulepped ning vaidluste lahendamise kokkulepped; kutsub komisjoni üles uuendama valdkonnapõhiseid lepinguid riikidega, kus pakkumisi saab parandada ning kus ulatusliku ja kõikehõlmava vabakaubanduslepingu sõlmimine ei ole kohe võimalik; palub komisjonil täpsemalt kaaluda, millal ja kuidas need protsessid tulevaste ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduslepingutega lõpuks ühendatakse, ning tagada, et üldise soodustuste süsteemi liikmesuse kaotamine 2014. aastal ei mõjuta negatiivselt Vahemere lõunapiirkonna riikide juurdepääsu ELi turule ühegi tooteliigi osas;

33. nõuab, et komisjon valmistaks ette strateegia ka neile meetodi „rohkem edusamme, rohkem toetust“ partneritele, kellega eelnevad kokkulepped puuduvad või kes ei ole otsesed ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduslepingute sihtmärgid, eriti need, nagu Liibüa ja Liibanon, kes ei ole veel WTO liikmed; rõhutab, et kuigi tehnilise abi andmine nendele riikidele aitamaks neil teha edusamme WTO liikmesuse suunas peaks jätkuma, ei ole üksnes selline abi piisav ja seda peaks vajaduse korral täiendama WTO-le vastavate lepingutega, mis toovad kasu juba lühema aja jooksul;

VKEde tugevdamine majanduse demokrateerimise vahendina

34. on veendunud, et eduka kaubandustrateegia rakendamine piirkonnas peaks tugevdama VKEde rolli, kelle arvele jääb mõnes riigis 30 % tööhõivest; tunnistab, kui tähtsad on mikroettevõtjad, kes moodustavad Egiptuses 98,1 % kõikidest VKEdest, Marokos 97,8 %, Jordaanias 89,1 %, kuid ainult 9,2 % Tuneesias;

35. on mures, et suur hulk registreerimata VKEsid tegutsevad mustal turul ja et mitteametliku tööhõive osakaal (välja arvatud põllumajanduses) mõnes Vahemere lõunapiirkonna riigis on 70 %; on veendunud, et kui piirkond soovib näha tõsist majanduslikku kasvu, peab ELi kaubandustrateegia stimuleerima registreerimata ettevõtteid oma staatust seadustama; nõuab komisjonilt tungivalt haldussuutlikkust suurendavate programmide toetamist näiteks ettevõtete registreerimise, tööhõive ja sotsiaalküsimuste valdkonnas, pöörates iseäranis suurt tähelepanu õigusasutuste suutlikkuse suurendamisele, mis tagab parema ettevalmistuse vajalike reformide läbiviimiseks;

36. kahetseb, et VKEde ja kooperatiivide juurdepääs investeeringutele on piiratud, ja rõhutab, et rahalistele vahenditele peab olema õiglane juurdepääs, mis tähendab seda, et Euroopa Investeeringuspank (EIP) peab tagama mikrokrediidi ja edasigarantiide skeemide usaldusväärse, kättesaadava ja kasutajasõbraliku pakkumise; on arvamusel, et sellised skeemid annavad neile võimaluse innovatsiooniks ja ümberkorraldusteks viisil, mis võiks avada neile ukse ELi siseturule;

37. rõhutab, kui tähtis on stimuleerida ettevõtlust, võttes vajalikke meetmeid selleks soodsate tingimuste loomiseks ja ühiskonna ettevõtlusesse kaasamiseks; peab eriti soovitavaks programmi Invest in Med teist etappi, mille konkreetne ülesanne oleks edendada VKEde ja nende esindusorganisatsioonide koostööd ELi liikmesriikides ja Vahemere lõunaranniku riikides;

38. tunnistab EIP rolli Vahemere lõunapiirkonna VKEde aitamises Euroopa – Vahemere piirkonna investimis- ja partnerlusrahastu kaudu; tunneb heameelt otsuse üle suurendada EIP selle piirkonnaga seotud tegevuste ülemmäära 1 miljardi euro võrra, mis tähendab, et järgmise kolme aasta jooksul on piirkonnas EIP rahastatavaid operatsioone kokku 6 miljardi euro väärtuses; kinnitab veel kord, et EIP peaks oma investimisprojekte suunama just VKEde ja infrastruktuuriprojektide, eriti energiainfrastruktuuride arendamisele, arvestades selle piirkonna potentsiaali ja abi, mida EL võib talle anda energiapotentsiaali arendamiseks ja ärakasutamiseks; on seisukohal, et EIP peab suurendama oma haldussuutlikkust, et kontrollida oma vahendatavaid partnerpanku, mis annavad ELi välistegevuse eesmärkide täitmiseks globaalseid laene, ning et anda avalikkusele oma tegevuse kohta aru;

Neljapäev, 10. mai 2012

39. tunneb heameelt Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) hiljutise Vahemere piirkonda kaasamise üle ning ELi ja paljude ELi liikmesriikide individuaalsete panga tegevusteks antud täiendavate rahaliste vahendite üle; nõuab Euroopa Ülemkogult ja Euroopa Parlamendilt tungivalt kiiremas korras EBRD lepingu muudatuseettepanekute kinnitamist, mis aitab EBRD-l hakata Vahemere piirkonnas täieõiguslikult tegutsema; leiab, et EBRD-le kättesaadavaid rahalisi vahendeid investeeringuteks nimetatud piirkonda tuleb suurendada ja et VKEd peaksid olema nende investeeringute peamised kasusaajad; julgustab Vahemere lõunapiirkonna riike näitama omapoolset pühendumust, rakendades demokraatia, pluralismi ja turumajanduse põhimõtteid, et neil oleks juurdepääs investeeringutele vastavalt EBRD põhikirjale;

40. on veendunud, et ettevõtjate paindlik piiriülene liikumine on vabakaubanduspiirkonna nõuetekohaseks toimimiseks hädavajalik; on kindlal arvamusel, et EL peaks taotlema suuremat sidusust oma immigratsiooni- ja kaubanduspoliitika vahel;

41. märgib, et lihtsustatud viisamenetlus on endiselt probleem mitme Vahemere lõunapiirkonna riigi ettevõtjate esindajate jaoks, kes peavad ELi riike külastama kohtumiste, koolituste või teiste ettevõtlusega seotud tegevuste pärast; tunneb selles valguses heameelt hiljutise teatise üle „Dialog Vahemere lõunapiirkonna riikidega rännet, liikuvust ja turvalisust käsitlevates küsimustes”, milles komisjon näeb ette, kuidas viisalihtsustuslepingud toetavad liikuvust, muu hulgas ettevõtjate puhul; leiab, et viisade terviklus- ja usaldatusmenetlused tuleks teha lihtsamaks, ja palub komisjonil sellised kokkulepped kooskõlas kaubanduslääbirääkimistega läbi rääkida, et tagada, et nende kohaldamine ei ole VKEde jaoks liiga bürokraatlik;

Agadiri protsessi tugevdamine

42. peab kahetsusväärseks, et Euroopa – Vahemere vabakaubanduspiirkonda ei suudetud 2010. aastaks realiseerida, ning loodab, et partnerid kasutavad araabia kevadega loodud võimalusi toimiva ja täieõigusliku vabakaubanduspiirkonna loomiseks vajalike reformide läbiviimiseks, ilma ELi tootjate jaoks konkurentsi moonutamata;

43. teeb ettepaneku vabakaubanduspoliitika alustamise raames seada sisse korrapärased mõju-uuringud, et jälgida aktiivselt ja pidevalt selle poliitika tagajärgi Lõuna-Euroopas asuvatele Vahemeremaadele, seejuures on lõppeesmärk mõjutada positiivselt eri riikide kodanikke ning majandus- ja tootmissüsteeme.

44. rõhutab, et kuigi riigipõhised kaubandustrategiad peaksid olema teretulnud, ei tohiks sellised lepingud olla piirkondlikku integratsiooni kahjustavad; kahetseb, et lõuna-lõunasuunalised kaubandussuhted on jätkuvalt väga piiratud, ja märgib, et 2009. aastal pärines Vahemere lõunapiirkonna riikide impordiar tiklitest ainult 6 % teistest Vahemere lõunapiirkonna riikidest, kuid EList pärines 40 %; julgustab uusi demokraatlikult valitud valitsusi olema naaberriikidega kaubavahetuse suhtes eelkäijatest avatum;

45. tunnustab Agadiri gruppi kui lõuna-lõunasuunalise kaubanduse kooskõlastatud tegevuse ainsat näidet ja julgustab allakirjutanud oma kaubandussuhete ulatust ja liikmesust laiendama; palub komisjonil jätkata selle grupi toetamist kui nurgakivi, millele tulevikus rajada ELi kaubandustrateegia;

46. peale selle palub komisjonil lisada ulatuslikesse ja kõikehõlmavatesse vabakaubanduslepingutesse teatavat paindlikkust võimaldavad sätted, mis lubaks viimaks iseseisvate lepingute ühendamist Agadiri lepinguga, et moodustada ühtne kogu Euroopat ja Vahemere majanduspiirkonda hõlmav vabakaubanduspiirkond;

47. võtab rahuloluga teadmiseks kaubanduse ja investeeringute hõlbustamise mehhanismi kohese kasutuselevõtu, mis andmebaasina lubab majandustegelastel saada piirkonnas kehtestatud kaubanduse ja investeeringute tingimuste kohta ajakohast teavet; rõhutab, et sellist mehhanismi tuleb aktiivselt Vahemere lõunapiirkonna riikide ettevõtjatele tutvustada ja arendada piirkonnasisese ettevõtluse hõlbustajaks ning see ei pea jääma pelgalt teabevahendiks;

48. tervitab Euroopa – Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondlikku konventsiooni, mis peaks hõlmama täiel määral ELi ja Iisraeli tehnilist kokkulepet Iisraeli asundusest pärit toodete kohta; palub komisjonil kehtestada uued päritolureeglid kogu Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluse konventsiooni alusel hiljemalt 2013. aasta lõpuks, kui Vahemere lõunapiirkonna riigid kaotavad selle kava kohaselt üldise soodustuste süsteemi eelised ja soodsad päritolureeglid;

Neljapäev, 10. mai 2012

Teadmiste leviku ja otsekontaktide soodustamine

49. julgustab ELi liikmesriike etendama ELi lõunapoolsete naaberriikide strateegias ambitsioonikamat rolli, pakkudes Vahemere lõunapiirkonna riikide erineva sotsiaalmajandusliku ja etnilise taustaga mees- ja naisüliõpilastele ulatuslikke stipendiumide programme, eriti majanduse, äritegevuse, IT, kommunikatsiooni ja kaubanduse valdkonnas; kutsub komisjoni ja komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tegema viivitamata ettepanek luua Euroopa-Vahemere Erasmuse ja Da Vinci programmid; märgib, et teised piirkonna riigid, nagu näiteks Pärsia lahe koostöönõukogu riigid, on selle toetuse andmisel Vahemere lõunapiirkonna riikidele tõhusamad olnud; on arvamusel, et sellised vahetused võiksid tagada pikaajalisi suhteid tulevaste äripartneritega Vahemere lõunapiirkonna riikides;

50. tuletab meelde kunstnike, kultuuritegelaste ja blogijate tähtsust mõnede araabia kodanikuühiskondade diktatuurist vabastamisel ning demokraatiale tee avamisel; palub ELil tagada, et inimõiguste ja demokraatia edendamiseks lõimitakse kaubanduspoliitika kultuurialase koostööga, muu hulgas ühisalgatustega kunsti, hariduse, meedia, interneti ja muudes võtmetähtsusega valdkondades;

51. nõuab, et partnerriikides loodaks ELi kaubanduskodasid, mis töötaksid ühiseid kaubandustegevusi ja majanduspartnerite vahel kogemuste vahetamist, sealhulgas seminaride ja ettevõtlusmesside korraldamist edendava kanalina; kahetseb, et piirkonnas puuduvad kahepoolsed ELi kaubanduskodad, välja arvatud ELi–Iisraeli kaubanduskoda;

ELi meetmete mõju maksimeerimine

52. on kindlalt veendunud, et komisjoni kaubandusalgatusi peab toetama suurema ELi kaubandusametnike kohalolekuga piirkonnas; mõistab hukka tõsiasja, et ELi delegatsioonil on Tuneesias kohal vaid üks kaubandusametnik ja Jordaania puudub selline ametnik sootuks, vaatamata nende riikidega ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduslepingute sõlmimise tarbeks läbi viidud analüüsidele;

53. on siiski seisukohal, et on oluline, et EL koordineeriks ise täielikult oma kaubandust, investeeringuid ja rahaliste toetuste meetmeid piirkonnas, et tagada maksimaalne positiivne mõju; on mures, et kuna nii EList kui ka partnerriikidest osaleb suurel arvul osalisi, kellele lisanduvad muud välised osalised, võivad saavutatud pingutused vähese koordineerimise tagajärjel tühiseks osutada või need võivad omavahel kattuda;

54. rõhutab tihedama koostöö vajadust Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendite vahel, nagu naabruspoliitika investeerimisrahastu;

*

* *

55. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, EIP-le, EBRD-le, liikmesriikide ning Vahemere lõunapiirkonna riikide riigi- ja valitsusjuhtidele ja parlamentidele ja Vahemere Liidule.